

Lokalt samarbejde om den grønne omstilling – hvad skal der til?

Temaer

- Hvad skal der til for at engagere bredt i lokal udvikling?
  - Pointer fra en undersøgelse i seks kommuner
- Lokalt samarbejde om grøn omstilling
  - Nogle eksempler til inspiration

Hvad kan hjælpe et bredere engagement på vej? Erfaringer fra seks kommuner

- Åbne dagsordenen op og invitere bredt ind (fx gennem LUP)
- Konkrete, synlige resultater
- Arbejde for mødesteder og fællesskab
- Afdække de lokale ressourcer
- Invitere til afgrænsede opgaver
- Gøre det nemt for nye at træde ind
- Hente viden og inspiration udefra

LUP kan åbne en større dagsorden – og trække flere til

”..der er begyndt at blive mere dialog på tværs af foreninger. Det har været en nøgle til at give bedre sammenhold. Vi har haft en åben dialog om, hvor vi vil hen med vores landsby – bosætning, erhverv, turisme...Processen har medført, at ved der ved seneste lokalrådsvalg er kommet nye gode folk ind, yngre, der involverer sig og tager hul på nogle andre dagsordner”
(lokalrådsmedlem)

”vi blev tvunget til at blive på visionstænkningen langt ind i processen. Så vi ikke startede, som vi selv grinede lidt af, med borde-bænkesæt m.v.. På de to borgermøder, vi havde, var der nogle nye stemmer, der kom til orde. Ny-tilflyttere, der dukkede op, og som også har involveret sig efterfølgende”
(lokalrådsmedlem)

Konkrete resultater og nye relationer

”Folk kan se, at det lykkes – når vi inviterer, ved folk godt, at så plejer det at være i orden. Det kræver fodarbejde – jeg kan se, at det høster vi af nu. Vi er startet i det små - og det har hjulpet til, at folk bakker op. Det lyder nemt, men det kræver en indsats – at samle gode idéer og projekter op, der engagerer borgerne, så de lærer hinanden at kende. Et eksempel er pedelordningen – den har fået folk til at mødes, der ellers aldrig har mødt hinanden”
(lokalrådsmedlem)

Afdække ressourcer og invitere til konkrete, afgrænsede opgaver

”Vi har lavet en liste med navn, nummer og alle de ting, som lokalrådet kunne komme i tanker om, at vi havde brug for hjælp til. Alt lige fra at slå græs ifb. med pedelordning, dække bord etc. – det bliver mere spiseligt, når man skærer det ud i små bidder. Og så bliver man overrasket over, hvem der har en lille hjælper i maven”
(lokalrådsmedlem)

”For os handler det om ikke skræmme folk med, at de skal indtræde i bestyrelser eller have en kassererpost – det er det værste ord, man kan sige her – det er der ingen, der vil. ..Vi forsøger at samle folk uden at de skal være forpligtede til mere end et par timer om året. Vi skal bare bruge nogle hænder en gang imellem for at lette det arbejde, bestyrelsen ellers er tvunget til at stå for”
(lokalrådsmedlem)

Nye kræfter ind – og ringe i vandet

”..målet for mig og os er at få alle engageret. Derfor har jeg helt bevidst trukket mig som formand, så vi kan få nogle nye ind – og især de unge. Det er lykkedes at få nogle forældre ind ved at gøre bestyrelsesarbejdet nemt. Jeg er god til at skrive ansøgninger etc. – og de kan stadig trække på mig. Nu har vi fået en forælder ind – så kan der komme nye idéer frem – det er skidegodt ..Jo flere, der bliver engagerede, jo mere gør det. Det er noget med at få alle idéer frem – at det ikke ligger på bestyrelsen, men på alle”

(lokalrådsmedlem)

”Nogen gange skal noget dø ud, før der kan ske noget nyt. Når der så sker noget nyt i et område og kommer nogle nye folk til, viser det sig, at der er enormt mange ressourcer, men de har bare været låst fast”

(medarbejder)

Viden og inspiration udefra

”Vi blev inspirerede af at høre historier fra andre lokalsamfund om, hvad man kan gøre. Det smitter af – vi tænker, at hvis de kan, så kan vi også. Det er godt at hente energi fra eksempler og spejle sig i andre”
(lokalrådsmedlem)

”Det tager noget tid, 2-3 år at lave en LUP ...Borgerne får en masse viden om deres område – det er med til at understøtte deres engagement. Og de får tænkt over, hvad de egentlig gerne vil med deres område – eks. bosætning – det kræver nogle konkrete ting. Det fungerer rigtig godt”
(medarbejder)

Lokalt samarbejde om grøn omstilling - tre eksempler

Børn og unge planter en mikroskov i Nørre Snede

- Børn og unge planter en mikroskov med 1800 hjemmehørende træer.
Rådgivere: Biolog, arkitekt
- Parter i samarbejdet: Den lokale skole, Lokalrådet, bevægelsen 'Grønne nabofællesskaber', lokale erhvervsdrivende og borgere
- Finansiering: Pulje i region og kommune, lokale ressourcer
- Udvikle en fortælling gennem sociale og lokale medier
- Gevinster: Læring, fællesskab, biodiversitet og Co2-binding

Pointer fra Nørre Snede

- 'Praktivisme': Plante håb gennem handling – på tværs af generationer
- Tænke i netværk og forbinde ressourcer
- Søge eksterne midler

"Det her er et projekt, der giver mening for os. Nogle af de voksne er ligeglade med klimaet, men vi unge skal jo leve med klimaforandringerne" (Ingeborg, 8.a.)

Sol over Brenderup

- Lokalsamfunds-initiativ – udviklet af to ildsjæle
- Dækker 1/3 af byens strømforbrug
- Finansieret via folkeaktier og en ekstern investor. 4-5 % i afkast årligt
- Understøttet af 'kommunens klima fikser':
  - Finde et egnet stykke jord
  - Bane vejen ved at bruge sin 'tavse viden' og netværk ind i forvaltningen

www.klimalaboratoriet.middelfart.dk/fremtidens-energiforsyning/baeredygtig-energiforsyning/sol-over-brenderup/

Pointer fra Brenderup

- Lokale ildsjæle driver indsatsen med fællesskabets opbakning
- Relevante kompetencer og gå-på mod lokalt

“Vi har været to til at arbejde det i mål – det er tit sådan, det fungerer. Alligevel er det vores alle sammens projekt, for vi har en fælles dagsorden, som alle har bakket op om. ..Det gør jo, at man har et fælles udgangspunkt, som vi så kører videre på.....Vi møder jo hinanden i Brugsen, og så er der mange, der spørger: Hvordan det går med solcelleanlægget? Så sagde vi: Det går skidegodt – og det gav os energien igen. Hvis det kun havde været os, havde vi smidt det væk. Vi fik energien fra de andre, fordi opbakningen var der og den var vedholdende” (Hans Chr. Jørgensen, Brenderup)

Klimalandsby Vandel

- Koble lokal udvikling og grøn omstilling sammen: Konkurrence om at blive klimalandsby
- Borgerinitierede projekter. Kommunen støtter op og 'baner vejen'
- Klimadag – arbejdsgrupper med tovholder
- Eksempler på indsatser:
  - 300 husstande får fjernvarme fra Billund Kommune. Aftale med Billund genbrugsstation
  - Repair café 1x mdr. i skolens lokaler
  - Bytte-containerere
  - Mulighed for at låne en elcykel
  - Plantning af bynær skov

Pointer fra Vandel

- Indsatser drevet af lokalsamfund - sårbare og personafhængige
- Det sociale/fællesskaber er vigtigt – at gøre noget sammen
- Konkrete, synlige resultater og gode historier
- Tålmodighed og knopskydning

”Der kunne godt være endnu flere grupper, men det er den måde, vi har valgt at gøre det på. Hvis tingene skal i gang, skal der være en tovholder og det er ikke os som projektledelse eller Udviklingsråd, der skal stå for det. Vi kan bakke op, men vi kan ikke være med i det hele. Vi bakker op om alle dem, der kunne tænke sig at tage et initiativ – og nedsætter typisk en gruppe omkring det” (Mette Jensen, projektleder, Vandel)

Demokratiske tendenser: Udfordringer og muligheder

- Pres på det repræsentative demokrati
- Færre stiller op til formelle poster – hverdagsmagere
- Nye kanaler for direkte demokrati og handling
- Netværk og samarbejde på tværs om konkrete opgaver
- Behov for facilitering og brobygning